

potuerunt, multo magis præsumitur repetitum tempus principatus. Et verè hic casus non habet multam dubitationis.

Secundus est casus, quando liber et instrumentorum est adeo magni voluminis, ita quod impossibile, est quod vna die notarius tot instrumenta receperit. Hoc in casu concludit Bar. quod illis in casibus, in quibus dies præsumitur repetita in subsequenteribus instrumentis, præsumatur etiam repetitum nomen principis. Verum existimo, vel casum hunc nil differre à præcedenti, vel Bartolum loqui pugnantia. Cuius dicimus diem appositam in primo instrumento ceteri repetitam in subsequenteribus præsupponitur, quod verisimile, possibileque sit, illa ipsa die recepta fuisse tot instrumenta ab illo notario, sicuti declaravi in die. casu 64. Et hoc modo intelligendo, ut verè intelligere debemus, hic casus non differt à præcedenti. Si verò volumus intelligere, quando verisimile non est, sed potius impossibile, quod eadem die tot instrumenta fuerint recepta à notario, sicuti verè loquitur Bartolus, tunc Bartol. loquitur pugnantia, cum voluit ceteri repetitum nomen principis, ut etiam ceteri repetita dies. Nā dies dici non potest repetita ob id quod verisimile non est eadem die tot instrumenta fuisse recepta. Rectius itaque dicendum est, (& fortè idem voluit dicere Barto.) quod quando plura instrumenta, quæ eadem die non potuerunt rogari recipique ab illo notario, si in primo adscriptum ita est, anno & die decima Augusti, Imperante Rodolpho Cæsare, quod et si illa dies non ceteri repetita in omnibus subsequenteribus alijs instrumentis, præsumitur tamen repetitum nomen Cæsaris. Et hoc quidem manifestè scripserunt Bal. in rub. ff. sol. matrim. n. 1. & Iacobin. à Sancto Georgio in die. §. si initium. num. 5. Ea ratio est secundum Bart. quia mors et non præsumitur, ob id, qui aliquem esse vitam defunctum asserit, probare debet. 2. §. si dubitetur. ff. quemadm. testam. aperiantur, & scripsi in tractat. de adipisc. possessione, remed. 4. & differemus infra lib. 6. præsum. Ille ergo qui asserit nomen Imperatoris non esse à primo instrumento repetitum in subsequenteribus asserere omnino dicitur, Imperatorem illum esse defuisse, sicuti ille, qui dicit, instrumenta subsequenteria non fuisse eadem die confecta, quia primum præsupponit diem illam effluxisse. Debet ergo iste probare mortem ipsius Imperatoris, & novum Cæsarem Imperare cepisse. Cæterum, cum res hæc tota sit coniecturalis, plurimum tribuendum erit prudenti arbitrio iudicis, qui consideret, an fieri possit pro ingenti instrumentorum copia, quod imperante eodem Cæsare, vel sedente eodem Pontifice, qui ut plurimum senio confecti creari solent, omnia instrumenta fuerint ab eodem notario confcripta. Nec erit, quod consideret iudex ipse, ut Bartol. dicebat, præsumi homines vivere vique ad centesimum annum, ut scribunt gl. in l. vlt. Co. de sacros. eccl. Nam non ita res accipienda est, sed potius et fieri posse, hominem eam ætatem vivere, qua de re copiose differemus infra lib. 6. præsump. 8.

Locus et loci locus, in quo confectum fuit documentum, an et quando præsumatur repetitam ab uno instrumento, in alijs deinde sine eis confcriptis?

S V M M A R I V M.

- 1 Instrumenti locus in eo adscribi debet. Item et locus loci, num. 2.
3 Locus loci maxime in testamentis adscribi debet, ob maius falsitatis periculum.
Idq. etiam in testamentis ad pias causas. n. 4.
5 Locus in instrumento si non expressim, saltem præsumptivè, quæ

- do præsumatur adscriptus, num. 6. Cum declaratione. nu. 7.
9. Et num. 10. cum declaratione. num. 11. & 14.
8 Appellatio ab interlocutoria, pro forma requiritur grammaticis expressionem.
12 Qualitas appositæ in primo actu, non censetur repetita in secundo, qui aliquo intervallo post fuit confectus.
13 Præsentia non præsumitur, sed allegans eam, probare debet.

P R A E S U M P T. LXXXIV.

De sexta instrumenti solemnitate agendum nunc est, nempe de loco, in quo conficitur ipsum instrumentum, ut puta in Civitate Paduæ, Papiæ, Brixia. Qui sanè locus et adscribi debet, ut scribunt gloss. in auth. ut præponatur nomen Imperat. in princ. Bart. in l. generali. Cod. de tabul. libr. 10. & ibidem Ioan. à Platea. Bald. in l. optimam. num. 4. C. de contrahen. & committ. stip. Ioan. Andr. Geminian. & Franc. in capit. Abbate. de re iudic. in 6. Præf. Papien. in forma productio. instrumentorum, in verbo, exhibens, num. 8. Alexand. Iaf. & reliqui in l. lecta. ff. de cert. petat. & ibidem Iacobi. & Dec. in primo notat. & Cagn. num. 65. Ita etiam locum et loci adscribere debet notarius in instrumento, ut puta, in civitate Paduæ, in domo habitationis Iacob. Menoch. Iurisconsulti in parochia S. Thomæ. Ita declarat Practic. Papiæ in loco, n. 9. post Io. And. But. Bar. & alios, quos allegat. Idem quoque scripserunt Alber. in l. optimam. nu. 4. C. de contrah. & committ. stip. Bal. in conf. 55. Anno Domini, col. 2. lib. 2. Ale. & Iaf. in l. de pupillo. §. qui nūciat. ff. de operis novi nunc. ille n. 4. iste n. 3. Ruin. in col. 154. n. 10. li. 3. Dec. in c. 1. n. 8. de fide instr. Boer. q. 33. n. 37. Bero. in conf. 2. nu. 1. lib. 2. Soc. Iun. in confil. 127. num. 5. & n. 26. lib. 3. Cagn. in l. si librarius. num. 82. ff. de reg. iur. Fr. de March. q. 1182. par. 1. Rebuff. in commentarijs ad Regias constitutiones Galliarum, tomo primo, in tract. de chirographis, & schedularum recognitione. nu. 95. Crau. in conf. 216. n. 2. Natta in conf. 326. num. 1. lib. 2. Idem sentit Did. lib. pract. q. c. 20. n. 2. vers. quinto necessarium, & Matt. VVesembec. Germ. in confil. 14. num. 64.

Et hæc quidem sententia, consuetudine, ac stylo multis in locis huius regionis Italia observari solet. Et contraria consuetudo non valeret, sicuti decidit Rota in dec. 6. in tit. de confuet. in antiquis. Idem scribunt Corn. in conf. 60. num. 7. lib. 4. Soc. Sen. in conf. 3. num. 9. li. 3. Dec. in cap. 1. n. 8. de fide instr. Bertr. in conf. 275. col. 4. lib. 3. & Did. præcit. in loco. Et hæc videtur magis recepta Doctorum opinio, et si ab ea dissenserit Alex. in d. l. de pupillo. §. qui nūciat. nu. 10. de oper. novi nunc. Fel. in c. 1. col. 2. de fide instr. Paris. in conf. 28. nu. 10. li. 2. & Rolan. in conf. 38. n. 8. lib. 1.

Et prædicta sententia, quod et locus loci adscribi debet in instrumento, procedit maxime in testorum confectio, ob maius falsitatis periculum. Ita ruderunt Cast. in confil. 420. Viso & examinato. col. 1. lib. 2. Corn. in conf. 60. n. 4. li. 1. Boer. q. 33. n. 37. Cui dixerunt testamentum à notario receptum, non adhibito loco, & loco loci, in quo fuit confectum, esse nullum, & Corn. visus est sequi Dec. in ca. 1. n. 8. de fide instr. Et fortiori in casu rudi Bal. in col. 166.

Allegationes, in primo dubio, si in testamento confcripto ad pias causas, conscribendum esse locum, & locum loci. Est etiam adscribendus locus loci singularis, ut puta, in aula Prætorij, ubi ius redditur. Et hoc quidem quando in loco ipso singulari, actus conficiendus est, alias non. Ita tradunt Bar. Cast. & alij in d. l. de pupillo. §. qui nunc. ff. de operis novi nunc. Cast. in conf. 420. Viso & examinato. col. 1. li. 1. & Capella Tholosan. q. 492. ubi Aufrer. in addit. His expositis.

Dubitari nunc contingit, quando ex aliquibus coniecturis præsumatur adscriptus locus, vel loci locus, in instrumento,

mento, vel de vno in aliud repetitus.

- 11 Prima est coniectura, & coniectura, quæ in scriptis confectis est de aliquo actu, qui non nisi certo in loco confici solent. Nam tunc et si in eo in scripto non fuit expressim adscriptus locus, attamen præsumptivè ceteri adscriptus, ex quo eo in loco actus similes confici solent, sicuti contingit in actibus iudicialibus, qui solent, conscribi apud tribunal magistratus. Ita tradunt Alex. & Iaf. in d. l. de pupillo. §. qui nūciat. de operis novi nunc. ille n. 5. iste n. 2. ex sententia Guliel. Cunei, Bal. But. & satis probari creditur in l. si prius. §. placuit. ff. de aqua quotid. & ætius.
6 Secunda est coniectura, & præsumptio, quæ et confcriptum est in scripto, in quo loca ipsa fuerunt descripta, & deinde subsequenter aliud instrumentum eadem die confectum, cui adiecta est clausula, actum ubi supra, & c. Nā, & tunc præsumitur hoc secundum instrumentum fuisse confectum eodem loco, in quo, & antecedens confectum fuit. Ita respondit Soc. Iun. in conf. 102. num. 2. in fin. lib. 3. Et hæc quidem expressio dicitur facta per relationem ad aliud, nempe ad superius, iuxta traditionem Doctorum in leg. 2. ff. de lib. & posth. Cast. in l. hac consultiissima. num. 3. C. de test. & Paris. in conf. 80. nu. 49. lib. 2.

Declaratur hæc coniectura, ut non procedat, quando locus esset pro forma exprimendus. Nam tunc non præsumeretur, nec sufficeret expressio facta illis verbis, actum ubi supra, & c. Quandoquidem non sufficit expressio per relationem ad aliud, quæ pro forma illa requiritur, ut tradunt Ang. Alex. & Iaf. in l. 1. ff. de lib. & posth. Alexan. in l. ubi autem non apparet. §. illud. ff. de verbor. oblig. idem in conf. 80. nu. 9. lib. 1. Dec. in conf. 573. in fine, qui exemplum adferunt in appellatione et ab interlocutoria, quæ pro forma requiritur expressionem grammaticis, ut non sufficiat expressio per relationem ad aliud. Et comprobatur declaratio hæc egregia traditione Alber. in tract. statutorum. parte 1. q. 110. post Dynum, quem commemorat, cum scripsit statuto Civitatis Veronæ cautum est, quod in instrumentis apponi debeat proprium nomen diei, puta die Lunæ, vel die Martis mensis Augusti, si reperitur instrumentum, in quo sit scriptum, die 16. mensis Aug. non erit satis factum statuto, & si diei certitudo habeatur per relationem ad aliud. Et Alber. secutus est Iaf. in l. 1. nu. 22. ff. de lib. & posth. & in confil. 97.

- 9 col. pen. lib. 4. Est idem quod et singularis expressio requiritur. Nam tunc non sufficit per relationem ad aliud, ut egregie scripserunt Ruin. in conf. 165. nu. 8. lib. 2. & Tiraq. in tract. de legib. connub. in gl. 5. nu. 187.
10 Tertia est coniectura, & præsumptio, quæ et duo instrumenta confecta fuerint ab eodem notario eadem die, & inter easdem partes, vel de duobus actibus ab ea persona confectis, sicuti contingit, quæ testator confecit testamentum, & eadem die codicillos, quæ ab eodem notario recepta fuerunt. Hoc casu locus appositus in testamento, si que in primo instrumento præsumitur repetitus in codicillis, atque ita Bar. in l. si quis ex argentarijs. §. si initium. in 2. lectura. nu. 27. vers. quia cum appareat. ff. de eden. & apertius Bal. in conf. 208. Præmissis trib. n. 2. lib. 1. Cum respondit, ratione conventionis instrumenti locus in vno appositus, in altero præsumitur, atque ceteri repetitus. Idem responderunt ipsemet Bal. in conf. 166. Allegationes. lib. 4. & apertius Ruin. in confil. 154. num. 10. lib. 3. Quorum traditiones ego intelligerem, quæ in continenti duo ipsa instrumenta fuerunt conscripta, sicuti verè loquitur Bal. in confil. 208. ut in fra subiiciam. Et hæc sententia maxime procedit, quæ adest alia coniectura, quæ præsumitur locum non fuisse mutatum, ut puta quæ testator erat valde ægrotus illa die, qua confecit testam. & codicillos. Nā tunc insurgit magis vrgens præsumptio, quod locum non mutaverit in confectioe codicillorum, & propea codicilli recipiunt declarationem ab ipso testatore, ut scribunt Anch. in conf. 142. n. 2. & qu. 3. in fi. & Iaf. in l. si quis ex

argentarijs. §. si initium. col. 2. num. 6.

- 11 Declaratur hæc coniectura, ut procedat, quando in continenti, ut puta eadem hora conscripta fuerunt duo illa instrumenta. Secus si ex intervallo, & hora diuersa. Ita in specie declarat Alex. in conf. 59. nu. 6. lib. 2. Quæ declaratio comprobatur traditione eorum, qui dixerunt, qualitatem et appositam in primo actu, non censeri repetitam in secundo, qui aliquo intervallo post fuit confectus. Ita Cast. in conf. 347. Responderi ordinè. n. 1. lib. 2. Alex. in conf. 122. nu. 2. lib. 2. Soc. Sen. in conf. 27. nu. 14. lib. 4. & Ruin. in conf. 198. nu. 16. lib. 1. Confert quod post alios docuit Iaf. in l. Titia. §. idem respondit. l. 1. nu. 4. de ver. obl. cum dixit dicta in præfatione contractus conscribi repetita in ipsius contractus conclusione non procedere, quando ex intervallo subsequenter conclusionem. Comprobatur hæc declaratio ea ratione, quod homo sui natura monetur, nec vno in loco semper consistit, ob id non præsumitur, quod eo in loco, in quo vna hora fuit, ibidem hora subsequenti adfuisse credatur. Atque ita et præsentia non præsumitur, sed qui eam asserit probare debet, ut post alios respondit Crauet. in conf. 240. col. 2. vers. scilicet. sed tamen verius, & dicemus infra lib. 6. præsumpt. 19.

Declaratur secundo, ut et non procedat, quando in secundo instrumento est descriptus locus, sed non in primo. Nam tunc non præsumitur, quod is locus referri debeat ad primum instrumentum.

Ita in simili appositione diei, ut appositam in secundo instrumento, non retrotrahatur ad primum, scripserunt gl. & Bar. in l. si quis ex argentarijs. §. si initium. ibidem Bar. nu. 21. ff. de eden. Alex. in l. si patris, & filij. in fin. de vulg. & pupill. sublit. & Ruin. in conf. 23. in fi. lib. 4. quos secutus sum in commentar. de arbitr. iudic. lib. 2. casu 64. nu. 17. ubi nu. 10. rationem præter alios interpretes consideravi. Et cum illo in casu 64. plura scripserim, de repetitione diei ex vno instrumento in aliud, quæ, & adaptari possunt huic præsumptioni, ea hic repetere nolui, ne ex scriptis scripta conficiam.

De duabus postremis solemnitatibus nempe appositione testium, & signi tabellionatus dicere supersedeo.

Officium gerentem, præsumi rectè illud administrare.

S V M M A R I V M.

- 1 Officium administrans, si quid neglexerit, non sua, sed partis culpa accidisse præsumitur.
2 Officialis non præsumitur in culpa, ubi priuatus presumetur.
3 Officij necessitas excusat inquisitionem, ut in eo dolus non præsumatur.
4 Officialis rem à suo subtractam recipiens, præsumitur bona, & lau. ab illo fecisse.
5 Officium ecclesiasticorum dicta & facta, lex maxime in meliorem partem interpretatur.
Idem est in officialibus sisci. nu. 6.
Quod etiam tempore syndicatus procedit. nu. 7.
6 Præsumptio quæ est pro officialibus, non habet locum quoad providendum circa negocia futura, sed potius est contra eos.
7 Officiales magis deferre potentibus, quam petentibus iustitiam.
8 Rapacitatem, & furtum lex præsumit contra numerarios, susceptores, & exequutores. nu. 11. & 12.
9 Magistratum gerentibus extra patriam, quæ, & quam ob causam interdicitur.
10 Officialis faciens aliquid contra naturam officij, facit cessare